

Хашаротҳои зараррасони ангур
Кирми баргпечонаки хӯшаи ангур
Гроздевая листовёртка
(Lobesia botrana)

Ин намуди хашарот дар тамоми минтақаҳо паҳн шудааст. Дар мавсими нашъунамо се маротиба насл медахад, дар водихои Вахш ва чануби Кофарниҳон бошад, ҷаҳор маротиба пурра насл менамояд. Кирмҳои наслҳои сеюм ва чаҳорум ба ҳосил аз ҳама бештар зарар меоваранд, ки ба пӯсидани хӯшаҳо ва хушк шудани онҳо (дар ҳавои хушк) оварда мерасонад. Дар мубориза бар зидди ҳашороти зараррасон дар давраи нашъунамо аз инсектисидҳои – карате, нурел-д, би – 58 нав ва ғайраҳо истифода бурда мешавад.

Кирми ордмонанди ангур
Виноградный мучнистый червец
Planococcus ficus

Яке аз ҳафнок-тарини зараррасон ба шумор меравад, шарбати ҳамаи қисми навдаҳои сабزو макида онро нобуд мекунад. Дар тоқзорҳои обёришавандаи водихои чануби ҷумҳурии ва қитъаҳои наздиҳавлиги атрофи шаҳри Душанбе зиёд паҳн шудааст. Модинааш беқанот буда, болҳояш бо қабати тунуки хокаи сафед пӯшида шуда, шакли патро дорад, наринааш қанот надорад. Кирминаҳо дар зери пӯсти навда, бештар дар қисми поёни танаи бутта зимистонро мегузаронанд. Кирмҳо дар тоқзор дар давраи нашъунамо (ҳангоми пухтани ангур) шира мебароранд, ки ин аломату

нишонаҳои пайдошудани онҳо буда, мағасу замбӯрҳо ва мӯрчаю пашаҷаҳоро ҷалб мекунад. Кирмҳо аз 14 дараҷа боло хунуки тоб оварда наметавонанд ва дар натиҷа нобуд мешаванд.

Ҷораҳои самарабахши мубориза бар зидди кирмҳо дар тоқзорҳо дар ҳолати оромии буттаҳо коркарди бо Эмулсияи нефти, Препарати № 30.

Тортанакана
Паутинные клещи
Tetranychidae

Дар ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурии паҳн шудааст. Дар тарафи поёни барг маскин гирифта, пардаи растаниро суроҳ мекунад ва ҳуҷайраҳои мавҷударо мемакад. Баргҳои зарардида пеш аз мӯҳлат зард, сурх (навҳои ангури рангашон сиёҳчатоб), ё ки сиёҳтоб шуда хушк мешаванд. Гуруҳ – гуруҳ шуда дар зери пӯсти дарахт ва тарқишҳои ҷӯбҳои бисёрсола маскан гирифта зимистонро мегузаронанд. Аз лаҳзаҳои пайдоиши баргҷаҳои ҷавон ба афзоиш оғоз менамоянд. Дар мавсими нашъунамо метавонанд то 8 – 10 ва аз он ҳам зиёд насл диҳанд. Бо захрҳои сулфатдор (олтингӯгирд) мунтазам гардолуд кардани тоқзор гавари ҳифзи мустаҳками онҳо аз касалии пӯсиш (оидиум) ва кана мебошад.

Касалиҳои асосии ангур;
Саратони бактериявӣ
Бактериальный рак

Бактерияҳое, ки сабаби пайдоиши касалии мегарданд, дар хок маскан мегиранд, метавонанд дар растаниҳо пинҳон шуда дурудароз зинда монанд ва

ба ниҳол гузаранд. Онҳо дар бофтаҳо тавассути тарқишҳои механики ҷароҳат, ки баъди зарари антракноз, хунукии саҳт ва ғайра ба вучуд омадааст, пайдошуда, асосан ба қисми буттаҳои бисёрсола зарари калон расонанд. Ҳангоми дар натиҷаи саратони бактериявӣ захмин гардидани танаи бутта, шох ва навдаҳои яқсолаи ба ҷӯб табдилёфта варам – ғуррии ҳаҷму шаклашон гуногун пайдо мешавад. Онҳо аввал сафед, мулоим ва сипас саҳт ва сиёҳ мешаванд. Буттаҳои , ки ба ин касалии гирифта шуда оҳиста оҳиста пажмурда шуда аввал шохҷаҳо пас тамоми бутта хушк мешаванд. Ҳануз мубориза бар зидди ин касалии мавҷуд нест. Тавсия карда мешавад, ки барои шинондан ниҳоли солимиро истифода баранд, қисми зарардидаи растаниҳоро қанда нобуд созанд, буттаҳои саҳт зарардидаро аз буғуми ҷаҳорумаш бурида, қисми руи заминии солими сабзидаро нигоҳ доранд.

Оидиум
Мучнистая роса винограда

Erysiphe necator Schweinitz
Оидиум ин касалии гардзани мебошад – яке аз касалиҳои ҳафнок ва паҳншудаи тоқзор аст. Ҳамаи қисми навдаҳои сабзи рӯизаминиро захмдору иллатнок месозад. Донаҳои сабзу хоме, ки ба гардзани дучор шудаанд, дигар намесабазанд, инкишоф намеебанд, зуд – зуд мекафанд, тухми онҳо луч шуда пӯпанак мебаранд ва мепӯсанд. Ба ҳамаи навҳои ангури Аврупоию Осиёгии зарар мерасонад. Дар мубориза бар зидди оидиум дар давраи оромӣ ҷӯшобаи оҳаку сулфатро

мепошанд, дар давраи нашъунамо олтингугирди колоиди ё худ доруҳои таъсирбахши системавӣ (байлетон фундазол, арсерид, фолекур) –ро истифода мебаранд.

Антракноз

Ariongnomonía errabunda

Касалии бениҳоят хафноки замбуруғии тоқзор мебошад. Дар давраи баҳору тобистон дар натиҷаи боришҳои пай дар пай зиёд пайдо мешавад. Навдаҳои сабз, хӯшаҳои гул ва ҳосилро нобуд месозад. Баробари мондани боришҳо ва барқарор гардидани ҳавои хушк касалии мазкур аз инкишоф меконад. Аз ин офат қариб ки ҳамаи навҳо зарари калон мебинанд. Навҳои пешпазаки Ҳисор, Зариф, Анзоб хеле устувору тобовар буда, аз навҳои дигар фарқ мекунанд. Дар давраи варамкунии мӯғчаҳо препарати ДНОК – ро истифода мебаранд, дар давраи нашъунамо бошад, коркард бо препаратҳои дар таркибашон мис ё худ ба он монандро аз лаҳзаи кушодашавии мӯғчаҳо оғоз менамоянд, ин корро баъди ҳар 8 – 10 рӯз баъди бориш такрор мекунанд. Бо мақсади пешгирӣ аз касалиҳо аз оғози мавсим то гул кардани тоқзор на камтар аз се маротиба дору пошидан лозим аст. Ҳангоми буридани шохчаҳои хушк наवдаҳои зарардидаи соли гузаштaro эҳтиёткорона пурра ё худ онҳоро то қисми сихаташ бурида, якҷоя бо боқимондаҳои хӯшаҳои касал чамъ карда, сӯзондан лозим аст.

Чорабиниҳои мавсимӣ дар боғҳо

1. Чамъ овардан ва сӯзонидани баргҳои рехта, лонаҳои зимистонии зарриндумбол ва инчунин меваи пӯсида.

2. Тоza кардани пӯстлохи кӯҳна, буридани беҳчастҳо, буридани шохҳои хушкшудаи саҳтзарардида ва аз саратони сиёҳ осебдида.

3. Тарошидани ковоқиҳо, захмҳо, тарқишҳо, сафед кардани тана ва шохҳо бо маҳлули оҳаки.

4. Бо молиданиҳои (равғанҳои) дизелӣ ҷойҳои тухмгузорию абрешимресакӣ ноҷуфт ва ҳалкашакли кӯҳӣ.

5. Шудгори байни қаторҳо ва нарм кардани хоки атрофи беҳи дарахтҳо.

6. Истифодаи нуриҳои минералӣ ва органикӣ мувофиқи тавсияҳои агротехникӣ.

7. Коркарди кимиёвӣ бар зидди зараррасонҳо:

8. Дар давраи кушодашавии мӯғчаҳо ва пайдоиши мӯғчаҳо.

9. Дар давраи варамкунии то ранги гулобӣ гирифтани мӯғчаҳо.

10. Пас аз ба охир расидани давраи гулкунии.

11. Дар давраи оромии дарахтон (тирамох, зимистон ва то давраи кушодашавии мӯғчаҳо) гузаронидани коркарди кимиёвӣ бар зидди зараррасонҳо ва барангезандаҳои касалиҳо.

Суроға барои маълумот ва пешниҳод:

Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣ
АИКТ, 734025, ш. Душанбе, хиёбони Рудақӣ, 21^а

Тел: (992 37) 221-54-43; 227 -07-95

E-mail: bogparvar@mail.ru

АКАДЕМИЯИ ИЛМҲОИ КИШОВАРЗИИ ТОҶИКИСТОН

ИНСТИТУТИ БОҒУ ТОҚПАРВАРӢ ВА САБЗАВОТКОРӢ

КАСАЛИЮ ЗАРАРРАСОНҲОИ АНГУР

Душанбе, 2024